

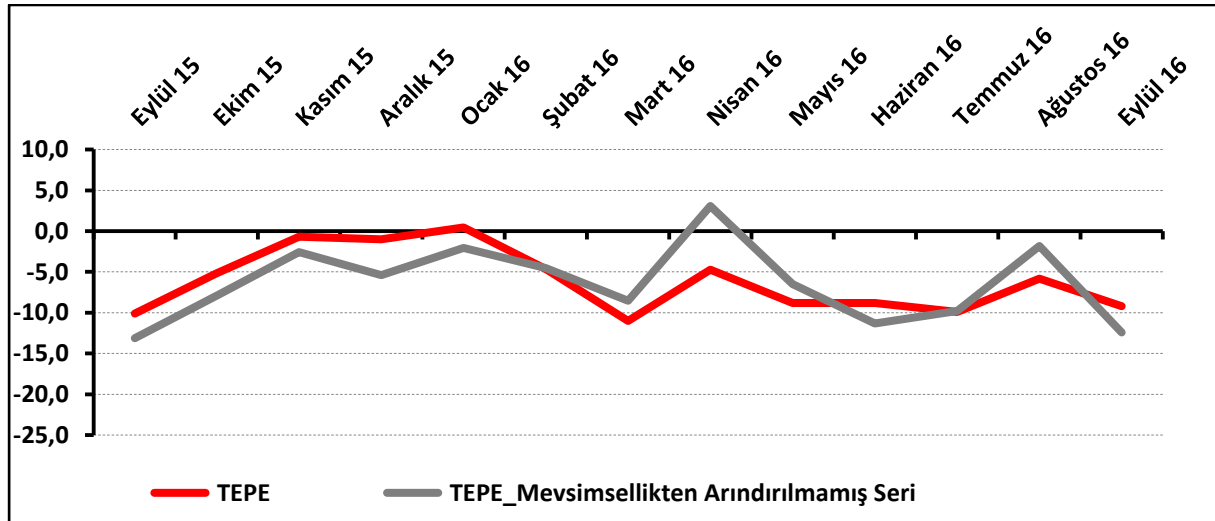
STOKLARDAKİ ARTIŞ VE GELECEĞE YÖNELİK BEKLENTİLERDEKİ KÖTÜLEŞME EYLÜL'DE PERAKENDE GÜVENİNİ DÜŞÜRDÜ

Perakende güveni Eylül ayında geçen yıla göre artarken, geçen aya göre azaldı. Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu hem Eylül 2015 hem de Ağustos 2016'ya göre arttı. Önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış ve istihdam beklentileri Ağustos 2016'ya göre azalırken, satış fiyatı beklentileri arttı. Perakende güveninin en fazla "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektöründe arttığı görüldü. Türkiye, geçen yıla göre AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi.

Perakende güveni geçen aya göre azaldı

Eylül ayında -9,2 puan değerini alan TEPE, bir önceki aya göre 3,4 puan azalırken, geçen yılın aynı dönemine göre 0,9 puan arttı. TEPE değerinin geçen aya göre azalmasında; önümüzdeki 3 ayda satış beklentisindeki düşüş etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Eylül 2015 – Eylül 2016)¹

¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

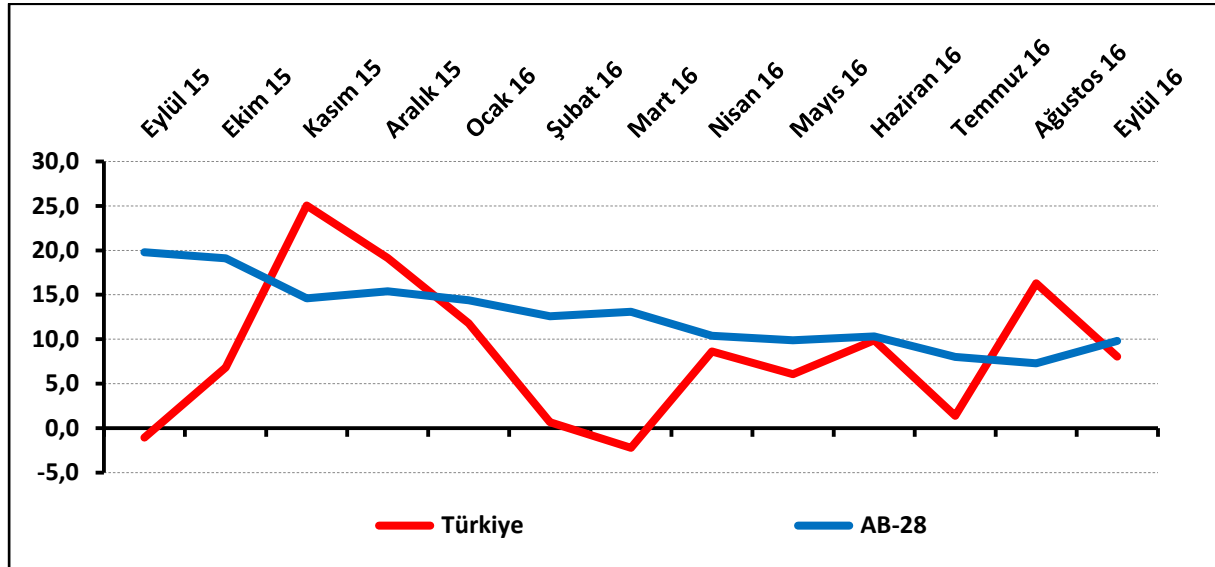
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	-5,9	-9,9	-3,6	-5,5	-9,0	-13,3	-6,9	-1,6	-10,3	-14,5	-16,1	-17,0
2015	-11,3	-1,3	-3,3	-6,8	-3,6	-3,2	-8,3	-11,0	-10,1	-5,2	-0,7	-1,0
2016	0,4	-4,6	-11,0	-4,7	-8,8	-8,8	-9,9	-5,8	-9,2			

Perakendecilerin satış beklentileri geçen aya göre azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Eylül 2016'da 8 puan değerini aldı. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre -8,3 puan azalırken, bir önceki yılın aynı ayına göre 9,1 puan arttı.

Eylül 2016'da TEPE anketi katılımcılarının yüzde 35,4'ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 41,1'i işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 23,5 olarak belirlendi.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Eylül 2015 – Eylül 2016)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

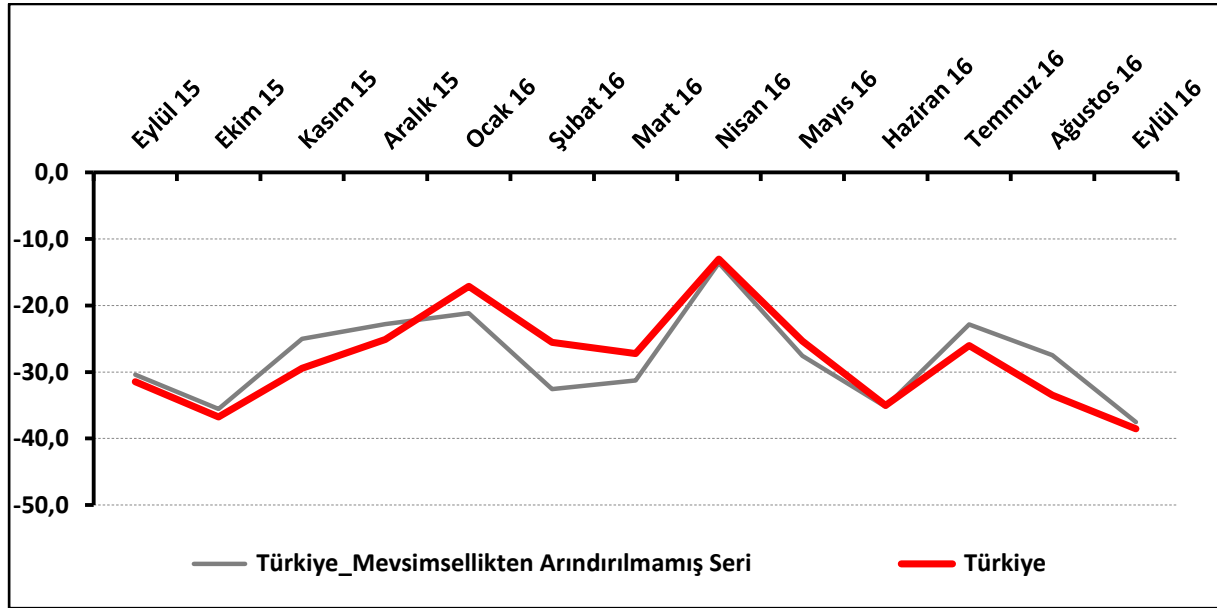
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	15,5	14,2	25,8	19,8	15,4	5,8	17,5	19,3	3,7	0,2	-7,9	-5,3
2015	10,8	20,8	8,3	1,8	11,3	8,5	6,0	-10,9	-1,1	6,8	25,0	19,2
2016	11,8	0,7	-2,2	8,6	6,1	9,9	1,4	16,3	8,0			

Perakendecilerin işlerdeki toparlanma algısı azaldı

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu Ağustos 2016'ya göre 5 puan, Eylül 2015'e göre 7 puan azaldı. İşlerdeki geriye dönük toparlanma algısının denge değeri Eylül 2016'da -38,5 puan oldu.

Eylül 2016'da TEPE anketi katılımcılarının yüzde 20,6'sı geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 58,1 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 21,3 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu(Eylül 2015 – Eylül 2016)

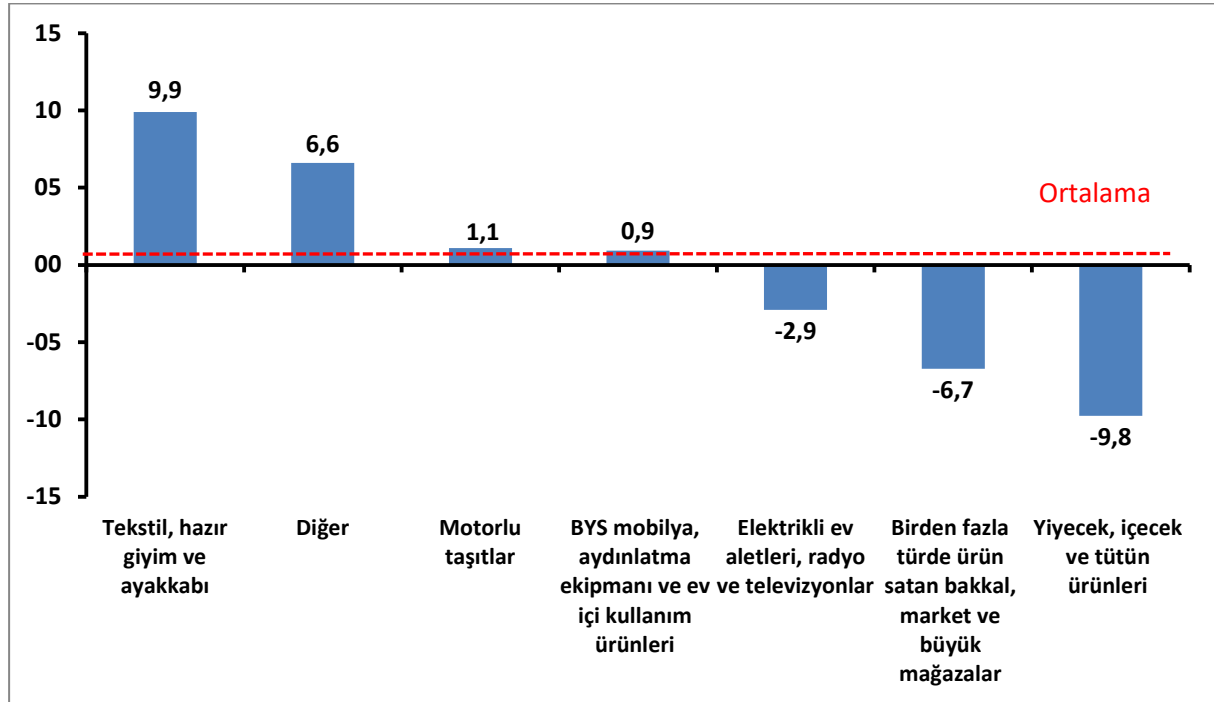
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	-37,2	-42,0	-49,1	-41,4	-49,4	-66,1	-41,6	-30,6	-48,4	-32,1	-37,6	-39,5
2015	-32,5	-20,1	-18,0	-27,2	-21,4	-24,6	-33,6	-33,6	-31,5	-36,8	-29,4	-25,1
2016	-17,1	-25,5	-27,2	-13,0	-25,3	-35,0	-26,0	-33,5	-38,5			

Perakende güveni en fazla “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Eylül 2016’da, geçen yılın aynı dönemine göre en fazla artış “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektöründe gerçekleşti. Bu sektörü “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “motorlu taşıtlar” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörleri takip etti. “Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “diğer” ve “motorlu taşıtlar” sektörlerindeki artış ortalamanın üzerinde gerçekleşirken, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektöründeki artış ortalama düzeyinde gerçekleşti. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörlerinde düşüş gözlemlendi. En fazla düşüş “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektöründe gerçekleşti.

Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Eylül 2016’da geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendede geleceğe yönelik beklentiler azaldı

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Eylül 2016'da, hem Eylül 2015'e göre hem de Ağustos 2016'ya göre "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu" göstergesi artarken, "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi" ve "işlerin geçen yıla göre durumu" göstergeleri azaldı. "Önümüzdeki 3 ayda satış ve istihdam beklentisi" Eylül 2015'e göre artış, Ağustos 2016'ya göre düşüş gösterirken; "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" Eylül 2015'e göre düşüş, Ağustos 2016'ya göre artış gösterdi. "Gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" ise geçen aya göre azalırken, geçen yıla göre değişmedi.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 09/2015	Endeks 08/2016	Endeks 09/2016	Bir önceki aya göre değişim 09/2016	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 09/2016
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-46,6	-43,9	-42,1	1,8	4,5
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	17,4	10,1	6,4	-3,7	-11,0
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-8,1	-1,2	-8,8	-7,6	-0,7
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-1,1	16,3	8,0	-8,3	9,1
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	1,5	8,2	6,9	-1,3	5,4
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	17,3	9,0	9,3	0,3	-8,0
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-31,5	-33,5	-38,5	-5,0	-7,0
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	8,0	12,6	8,0	-4,6	0,0

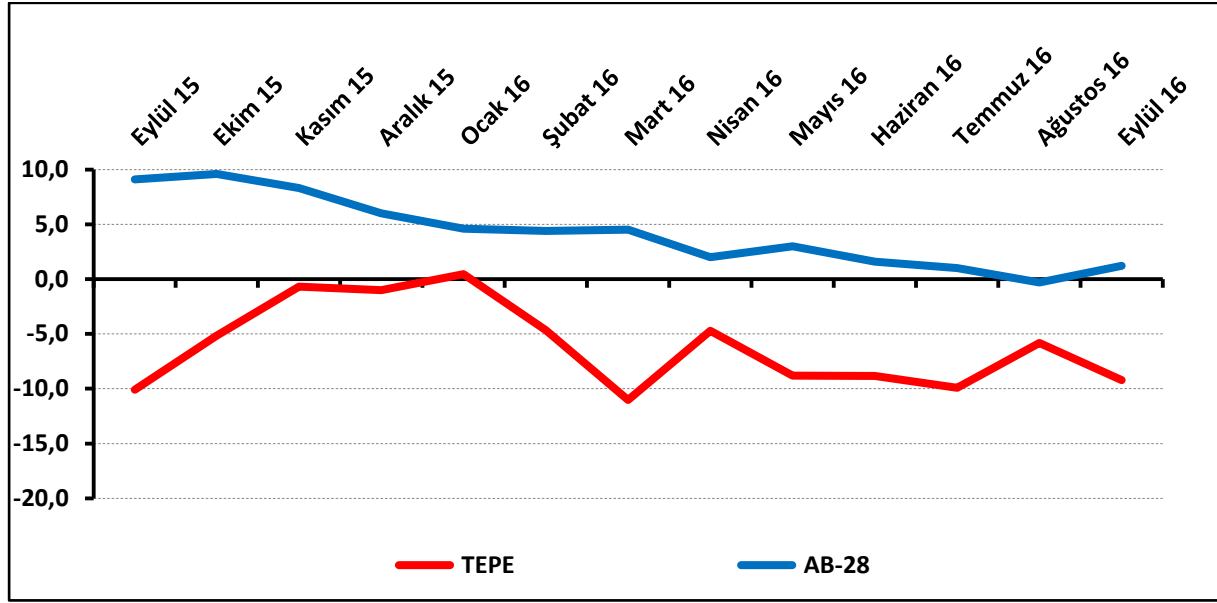
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4'deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen aya göre arttı

AB-28 Perakende Güven Endeksi, Eylül 2016’da 1,2 puan değerini aldı. AB-28’de perakende güveni bir önceki aya göre 1,5 puan artarken, geçen yılın aynı dönemine göre 7,9 puan azaldı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Eylül 2015 – Eylül 2016)

Tablo-5. AB-28

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	2,2	3,6	1,1	2,5	3,8	3,1	2,5	1,3	-1,6	-2,1	-2,4	-0,1
2015	1,6	-0,3	2,0	1,8	5,3	2,0	4,0	7,3	9,1	9,6	8,3	6,0
2016	4,6	4,4	4,5	2,0	3,0	1,6	1,0	-0,3	1,2			

Perakende güveninde geçen yıla göre değişimde Türkiye, AB-28'den daha iyi performans sergiledi

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Yunanistan, eylül ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşanan ülke oldu. Yunanistan'ı; Finlandiya, Avusturya ve Litvanya takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla İngiltere, Romanya ve Malta oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Litvanya'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Eylül 2015'e göre değişim Euro Bölgesi'nde -3,8 puan, AB-28'de -7,9 puan oldu. Ağustos 2016'ya göre değişim incelendiğinde ise AB-28 ve Euro Bölgesi'nin Türkiye'den daha iyi performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Eylül 2015 ve Ağustos 2016'ya göre)

Ülkeler	Eylül 2015'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Ağustos 2016'ya göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Yunanistan	35,0	5,7
Finlandiya	11,7	-1,7
Avusturya	10,8	6,8
Litvanya	9,0	9,3
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	8,9	-3,3
Bulgaristan	6,3	0,8
Slovenya	6,3	3,2
Slovakya	5,1	3,6
Letonya	4,0	2,6
Türkiye	0,9	-3,4
Polonya	0,8	1,9
Estonya	0,2	-2,1
Portekiz	-0,1	0,3
İspanya	-0,3	-0,1
Hırvatistan	-0,7	0,9
Çek Cumhuriyeti	-1,3	-1,0
Hollanda	-3,1	-3,4
Euro Bölgesi-19	-3,8	1,6
Almanya	-4,7	3,3
Macaristan	-4,7	2,8
Danimarka	-6,6	-2,8
AB-28	-7,9	1,5
İtalya	-8,0	3,4
Fransa	-9,2	-1,1
Belçika	-9,6	2,8
İsveç	-10,6	-2,5
Malta	-14,5	3,7
Romanya	-18,3	-18,7
İngiltere	-25,5	3,6

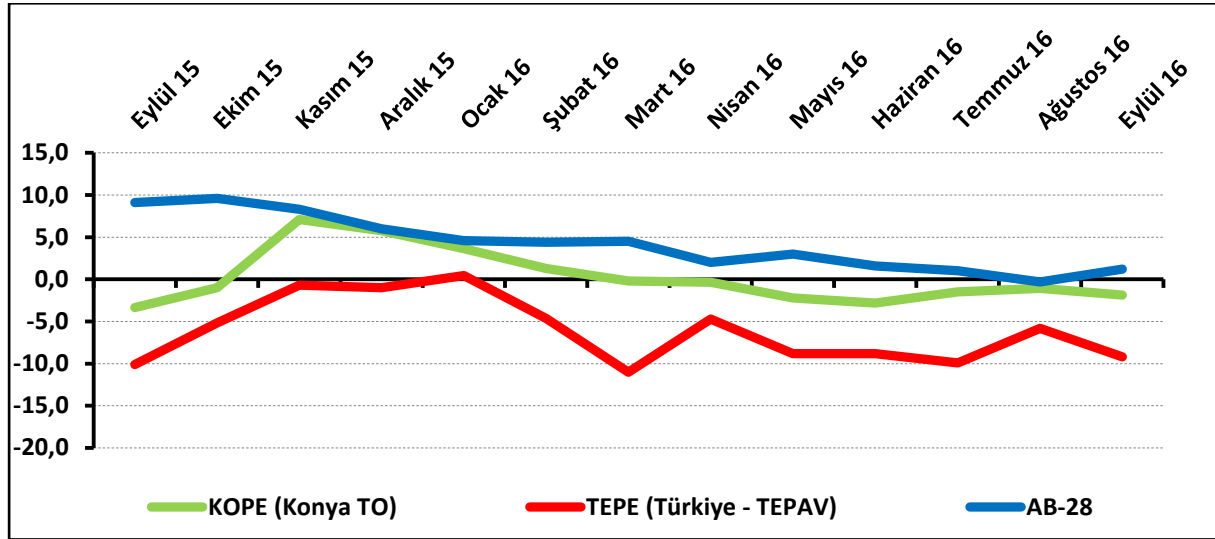
**Sıralama Eylül 2015 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni geçen aya göre azaldı

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012'den bu yana Konya'da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapıyor.

Eylül ayında TEPE, -9,2 puan değerini alırken KOPE -1,9 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 1,5 puan, TEPE 0,9 puan arttı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 0,8 puan azaldı. Konya perakendesi, eylül ayında AB-28'in gerisinde kalırken, Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Eylül 2015 – Eylül 2016)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	-2,4	-5,4	-7,1	-6,3	-3,7	2,5	5,6	0,9	0,5	-1,6	-1,4	-1,9
2015	1,1	4,8	2,1	0,8	4,0	1,3	0,9	-1,9	-3,4	-1,0	7,1	5,8
2016	3,6	1,3	-0,2	-0,4	-2,2	-2,8	-1,5	-1,1	-1,9			